

INFORMATOR

PROCEDURY ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

ULGI I UPRAWNIENIA

PRZYSŁUGUJĄCE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Powiatowy Zespół ds. Orzekania
o Niepełnosprawności w Kaliszu

ROK 2018

PROCEDURY ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych osoba niepełnosprawna to osoba trwale lub okresowo niezdolna do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności osoba niezdolna do podjęcia zatrudnienia.

Powiatowy Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności jest jednostką wydającą orzeczenie o niepełnosprawności dla mieszkańców Miasta Kalisza i Powiatu Kaliskiego, jako pierwsza instancja. Siedziba Zespołu znajduje się przy ulicy Staszica 47A, nr telefonu 062 766-77- 47.

Wojewódzki Zespół w Województwie Wielkopolskim, z siedzibą w Poznaniu jest jednostką rozpatrującą odwołania od wydanych przez powiatowe zespoły orzeczeń, jako druga instancja (61-863 Poznań, ul. Kazimierza Wielkiego 24/26, tel. 61-850-87-60).

Orzeczenie o niepełnosprawności jest wydawane przez co najmniej dwuosobowe składy, których przewodniczącym jest lekarz. Pozostały skład stanowią: pedagog, psycholog, doradca zawodowy lub pracownik socjalny. Od tej zasady jest wyjątek, a mianowicie postępowanie orzecznicze w zakresie ulg i uprawnień jest jednoosobowe, tj. wydawane przez lekarza. Od wydanego orzeczenia przysługuje odwołanie do organu wyższego rzędu, którym jest Wojewódzki Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Wielkopolskim, za wyjątkiem postępowania orzeczniczego w zakresie ulg i uprawnień, które jest jednoinstancyjne tj. nie przysługuje odwołanie do wojewódzkiego zespołu. Natomiast od orzeczeń wydanych przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności przysługuje prawo złożenia odwołania do Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu, ul. Asnyka 56a.

Zespoły wydają orzeczenia:

A) Orzeczenia o niepełnosprawności dla osób do 16 - tego roku życia, które to zawierają postanowienie:

- 1) zaliczenia do osób niepełnosprawnych,
- 2) niezaliczenia do osób niepełnosprawnych.

B) Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 – tego roku życia, które to zawierają postanowienie o zaliczeniu do:

- 1) lekkiego stopnia niepełnosprawności,
- 2) umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- 3) znacznego stopnia niepełnosprawności.

C) Orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób powyżej 16 – tego roku życia, które to zawierają postanowienie o zaliczeniu do:

- 1) lekkiego stopnia niepełnosprawności (wydane na podstawie ważnego orzeczenie III grupy inwalidzkiej lub częściowej niezdolności do pracy),
- 2) umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (wydane na podstawie ważnego orzeczenia II grupy inwalidzkiej lub całkowitej niezdolności do pracy),
- 3) znacznego stopnia niepełnosprawności (wydane na podstawie ważnego orzeczenia I grupy inwalidzkiej lub całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji).

Postępowanie orzecznicze wszczyna się na wniosek, który może złożyć:

- 1) Osoba zainteresowana,
- 2) Przedstawiciel ustawowy osoby zainteresowanej. Przedstawicielem ustawowym osoby, która nie ukończyła 18. roku życia jest rodzic lub ustanowiony przez sąd opiekun prawny. Przedstawicielem ustawowym osoby częściowo ubezwłasnowolnionej jest ustanowiony przez sąd kurator, a przypadku osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej opiekun prawny.
- 3) Kierownik ośrodka pomocy społecznej, ale za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Wniosek składa się w powiatowym zespole właściwym dla miejsca stałego pobytu. Wyjątkiem od tej zasady są:

- osoby bezdomne,
- przebywające poza miejscem stałego pobytu ponad dwa miesiące ze względów zdrowotnych lub rodzinnych,
- przebywające w zakładach karnych, poprawczych,
- przebywające w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,

W przypadku w tych osób decyduje aktualne miejsce pobytu.

Do wniosku należy dołączyć:

1. Dokumentację medyczną z przebiegu leczenia tj. karty informacyjne leczenia szpitalnego, historie choroby z przychodni, w których osoba zainteresowana jest leczona, wyniki badań diagnostycznych
np. audiogram, opis zdjęć Rtg, opis badania tomografii komputerowej, opis badania rezonansu magnetycznego. W przypadku rozpoznania upośledzenia umysłowego należy dołączyć aktualne badanie psychologiczne. Dokumentacja powinna być złożona w oryginale lub potwierdzona przez uprawnionego pracownika jednostki leczniczej, wydającej dokument. Zgodnie art. 26 ustawy z dnia 06.11.2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw pacjenta (Dz.U.2016.186, j.t.16.02.2016) podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych udostępnia dokumentację medyczną pacjentowi, lub jego przedstawicielowi ustawowemu, bądź osobie upoważnionej przez pacjenta.
2. Zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wystawione nieodpłatnie przez lekarza, pod którego opieką znajduje się osoba zainteresowana. Zaświadczenie powinno być dostarczone do Zespołu w ciągu 30 dni od daty jego wystawienia.
3. Inne dokumenty mogące mieć wpływ na ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Druk wniosku i zaświadczenia lekarskiego można pobrać w siedzibie jednostki lub ze strony internetowej zespołu tj. www.orzecznictwo.kalisz.pl.

Skompletowany wniosek w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności należy złożyć w siedzibie jednostki lub przesłać za pośrednictwem poczty.

Do czasu wydania orzeczenia o niepełnosprawności osoba zainteresowana lub jej przedstawiciel ustawowy może wycofać wniosek o wydanie orzeczenia. Wycofanie wniosku nie wymaga uzasadnienia.

Po złożeniu wniosku w sprawie ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności osoba zainteresowana jest wyzywana na posiedzenie składu orzekającego, za wyjątkiem osób nie mogących uczestniczyć w posiedzeniu składu orzekającego ze względu na długotrwałą i nierokującą poprawę choroby, uniemożliwiająca osobiste stawiennictwo, co musi być potwierdzone zaświadczeniem lekarskim.

Orzeczenia o niepełnosprawności i orzeczenie o stopniu niepełnosprawności nie jest uznawanym dokumentem potwierdzającym status osoby niepełnosprawnej na terenie Unii Europejskiej. Jedynym dokumentem uprawniającym do korzystania z uprawnień w obrębie Unii Europejskiej jest karta parkingowa.

ULGI I UPRAWNIENIA PRZYSŁUGUJĄCE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

A. Orzeczenia do 16 – tego roku życia.

Z tytułu zaliczenia osoby do 16 – tego roku życia do osób niepełnosprawnych przysługują:

- 1) Zasiłek pielęgnacyjny.
- 2) Świadczenie pielęgnacyjne, jeżeli w orzeczeniu jest wskazany punkt siódmy szczegółowych wskazań
tj. gdy jest wpisane, że osoba niepełnosprawna wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną zdolnością do samodzielnej egzystencji.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce lub ojcu,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny tj. rodzeństwu osoby niepełnosprawnej lub osobie spokrewnionej w drugim lub dalszym stopniu (tj. dziadkowie, pradiadkowie) z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i osoba wymagająca opieki nie ma opiekuna faktycznego i nie została umieszczona w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

Jeżeli wyżej wymienione osoby rezygnują z podjęcia zatrudnienia lub nie podejmują pracy, ze względu na konieczność stałej całodobowej opieki nad osobą niepełnosprawną. Tak więc to świadczenie przysługuje tym, którzy opiekują się osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, przy czym niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 – tego roku życia lub w trackie nauki w szkole lub w szkole wyższej jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne **nie przysługuje**, jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna.
- dziecko wymagające opieki przebywa w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu, oraz gdy dziecko wymagające opieki zostało umieszczone w rodzinnym domu dziecka lub rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej,
- członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna,
- na dziecko wymagające opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenie pielęgnacyjne przyznawane jest niezależnie od osiąganych dochodów. Od 01.01.2016. r stanowi kwotę 1300zł. miesięcznie, a od 01.01.2017r. będzie co roku waloryzowane i będzie rosło o procentowy wskaźnik, o jaki zwiększać się będzie minimalne wynagrodzenie za pracę.

3) Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku do ukończenia 16 –tego roku życia.

Wysokość dodatku z tytułu kształcenia rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wynosi miesięcznie:

- 90,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 110 zł, na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Prawo do dodatku przysługuje pod warunkiem, że na dziecko przysługuje zasiłek rodzinny.

4) Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje

w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Wysokość powyższego dodatku to kwota 113 zł miesięcznie

Prawo do dodatku przysługuje pod warunkiem, że na dziecko przysługuje zasiłek rodzinny.

5) W przypadku samotnego wychowywania dziecka niepełnosprawnego zwiększa się o 80 zł kwota dodatku

z tytułu samotnego wychowywania dziecka, nie więcej jednak niż o 160 zł. na wszystkie dzieci.

Wnioski o wyżej wymienione świadczenia wraz z orzeczeniem o niepełnosprawności składa się :

- Mieszkańcy Miasta Kalisza w Biurze Świadczeń Rodzinnych przy ul. Kościuszki 1 a nr tel: 62 504 97 51
- Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego w Gminnych Ośrodkach Pomocy Społecznej lub w Urzędzie Gminy

6) Dodatek mieszkaniowy jako forma pomocy dla osób nie mogących samodzielnie pokrywać wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania przysługuje :

- osobom posiadającym tytuł prawny do lokalu (np. umowa najmu, umowa użyczenia, przydział, akt notarialny, umowa darowizny),
- spełniającym odpowiednie kryterium dochodowe,
- zamieszkującym lokale o odpowiedniej powierzchni metrażowej, przy czym w przypadku osoby niepełnosprawnej, która porusza się na wózku, albo której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, to wówczas powierzchnia normatywna przypadająca na gospodarstwo domowe zostaje zwiększona o 15 m².

Wnioski o dodatek mieszkaniowy składamy:

Mieszkańcy Miasta Kalisza : Urząd Miejski, Biuro Obsługi Interesanta ul. Kościuszki 1A, nr tel : 62 504 – 97- 47

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego : Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej lub Urząd Gminy.

7) Dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- kosztów uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- dofinansowania zgodnie z aktualnie realizowanymi programami, na przykład dofinansowanie do kształcenia.

Wnioski w sprawie dofinansowania należy złożyć :

Mieszkańcy Miasta Kalisza : Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Kalisz, ul. Obywatelska 4, nr tel : 506 162 328

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego : Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Pl. Św. Józefa 5, nr tel: 62 5014295

- 8) zwolnienie z opłaty abonamentowej za używanie odbiorników radiowych, telewizyjnych,** ale dotyczy to tylko przypadku gdy opiekun niepełnosprawnego dziecka pobiera świadczenie pielęgnacyjne. W celu skorzystania z tego uprawnienia należy złożyć w placówce poczty oświadczenie o spełnianiu warunków do korzystania z tego zwolnienia i przedstawić decyzje o przyznaniu świadczenia pielęgnacyjnego.

9) ulgi przy przejazdach KLA:

Kaliskimi liniami autobusowymi na terenie miasta Kalisza uprawnieni do bezpłatnych przejazdów są:

- dzieci niepełnosprawne, do rozpoczęcia nauki w szkole oraz osoby towarzyszące im w podróży.
- dzieci i młodzież niepełnosprawna ucząca się w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, oddziałach integracyjnych, szkołach i oddziałach specjalnych. Osobą towarzyszącym w podróży ulga przysługuje tylko w dni nauki szkolnej na trasie z miejsca zamieszkania do szkoły.
- osoby niepełnosprawne uczęszczające do środowiskowych domów samopomocy oraz osoby towarzyszące im w podróży.

Dokumenty potwierdzające uprawnienia:

- dokument potwierdzający status osoby niepełnosprawnej (np. legitymacja osoby niepełnosprawnej, orzeczenie o niepełnosprawności), oraz dokument pozwalający ustalić tożsamość.
  - ponadto należy zarejestrować w autobusie Kartę Elektroniczną uprawniającą do przejazdów bezpłatnych lub u kierowcy pobrać jednorazowy bilet o nominale 0 zł.
- Wyżej wymienione osoby są uprawnione do bezpłatnego otrzymania karty elektronicznej jeżeli są mieszkańcami Miasta Kalisza (punkt obsługi klienta, ul. Dworcowa 1, Dworzec PKP, tel. 62 768 00 91)

Publiczny transport tj. PKS, PKP:

Uprawnieni do 78 % ulgi są:

- dzieci i młodzież (na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych),
- jedno z rodziców lub opiekun dzieci i młodzieży niepełnosprawnej (na podstawie biletów jednorazowych).

Ulga ta obejmuje wyłącznie przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub z miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo- wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno – wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny i z powrotem.

Dokumentem potwierdzającym uprawnienie jest :

- 1) dla dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkola, szkoły, albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym:
  - a) legitymacja przedszkolna dla dziecka niepełnosprawnego,
  - b) legitymacja szkolna dla uczniów niepełnosprawnych.
- 2) dla dzieci i młodzieży nie uczęszczających do przedszkola, szkoły, albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym jest legitymacja osoby niepełnosprawnej.

- 3) Przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające odpowiednio:
- a) termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b) potwierdzenie stawienia się na badania, konsultację, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.

10) Ulgi podatkowe

Odliczenia od dochodu (przychodu) podlegają wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w roku podatkowym przez podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne czyli dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzeństwo – jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekroczyły kwoty 9 120 zł.

Wydatki na cele rehabilitacyjne mogą być przeznaczone na:

1. Adaptację i wyposażanie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
2. Przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
3. Zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego.
4. Zakup wydawnictw i materiałów szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
5. Odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym.
6. Odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo – leczniczych i pielęgnacyjno – opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne.
7. Opłacenie tłumacza migowego.
8. Kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.
9. Leki – w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł, jeżeli lekarz specjalista stwierdził, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo.
10. Odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo – rehabilitacyjne:
  - a) karetką transportu sanitarnego,
  - b) środkami transportu innymi niż transportu sanitarnego.
11. Używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) podatnika mającego na utrzymaniu dziecko niepełnosprawne dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo – rehabilitacyjne – w wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym określonej kwoty.
12. Odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
  - a) na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b) w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo- leczniczych i pielęgnacyjno – opiekuńczych,
  - c) na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.

Odliczenie od dochodu nie dotyczy wydatków, które zostały:

- sfinansowane (dofinansowane) ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zakładowego funduszu aktywności, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,
- zwrócone w jakiegokolwiek formie,
- odliczone od przychodu na podstawie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Jeżeli wydatki były częściowo sfinansowane z wyżej wymienionych funduszy, odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną z tych funduszy lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

Odliczenie to nie jest limitowane. Odlicza się kwotę faktycznie poniesionego wydatku.

11) Karta parkingowa

Karta parkingowa przysługuje, jeżeli w orzeczeniu o niepełnosprawności dziecka we wskazaniach ustalono, że zachodzą przesłanki do uzyskania karty parkingowej. Wniosek o kartę parkingową składa się do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu, ul. Staszica 47A. Do wniosku należy dołączyć jedno zdjęcie, dowód uiszczenia opłaty za wydanie karty parkingowej, a do wglądu oryginał prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności (po upływie 14 dni od odbioru orzeczenia o niepełnosprawności).

12) Legitymacja osoby niepełnosprawnej

Legitymacja osoby niepełnosprawnej przysługuje każdemu, kto uzyskał orzeczenie o niepełnosprawności. Legitymację osoby niepełnosprawnej otrzymuje się po upływie 14 dni od odbioru orzeczenia o niepełnosprawności, tj. po jego uprawomocnieniu. W przypadku złożenia odwołania, legitymacje można otrzymać po zakończeniu postępowania odwoławczego.

W celu wydania legitymacji osoby niepełnosprawnej należy złożyć wniosek wraz z kopią orzeczenia o niepełnosprawności.

13) Ulgowe bilety do muzeów, kin, ogrodów: zoologicznych, botanicznych.

14) Ulgi lub zwolnienia w opłacie klimatycznej w miejscowościach uzdrowiskowych.

15) Możliwość uzyskania opinii bądź orzeczenia w sprawach dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia, możliwość uzyskania diagnozy, korzystania z terapii w zależności od rozpoznanych potrzeb.

Informacja : Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 1, ul. Sawickiej 3B, tel. 62 764 00-00.

B) Orzeczenia osób powyżej 16 – tego roku życia.

Z tytułu zaliczenia do lekkiego stopnia niepełnosprawności przysługuje:

1) Dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

- turnusów rehabilitacyjnych,
- zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika.

Wnioski w sprawie dofinansowania należy złożyć :

Mieszkańcy Miasta Kalisza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Kalisz, ul. Obywatelska 4, nr tel : 506- 162-328

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Pl. Św. Józefa 5, nr tel: 501-42-95

2) Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje

w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Wysokość powyższego dodatku to kwota 113 zł miesięcznie

Prawo do dodatku przysługuje pod warunkiem, że na dziecko przysługuje zasiłek rodzinny.

3) Dodatek mieszkaniowy jako forma pomocy dla osób nie mogących samodzielnie pokrywać wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania. Przysługuje :

- osobom posiadającym tytuł prawny do lokalu (np. umowa najmu, umowa użyczenia, przydział, akt notarialny, umowa darowizny)
- spełniającym odpowiednie kryterium dochodowe
- zamieszkującym lokale o odpowiedniej powierzchni metrażowej, przy czym w przypadku osoby niepełnosprawnej, która porusza się na wózku, albo której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, to wówczas powierzchnia normatywna przypadająca na gospodarstwo domowe zostaje zwiększona o 15 m².

Wnioski o dodatek mieszkaniowy składamy:

Mieszkańcy Miasta Kalisza : Urząd Miejski, Biuro Obsługi Interesanta ul. Kościuszki 1A, nr tel : 62 504 – 97- 47

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego : Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej lub Urząd Gminy

4) Ulgi podatkowe

Odliczenia od dochodu (przychodu) podlegają wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w roku podatkowym przez :

- podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub
- podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne (współmałżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, rodzice współmałżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowie – jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekroczyły określonej kwoty.

Wydatki na cele rehabilitacyjne mogą być przeznaczone na:

1. Adaptację i wyposażanie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
2. Przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
3. Zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego.
4. Zakup wydawnictw i materiałów szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
5. Odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym.
6. Odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo – leczniczych i pielęgnacyjno – opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne.
7. Opłacenie tłumacza migowego.
8. Kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.
9. Leki – w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł, jeżeli lekarz specjalista stwierdził, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo.
10. Odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo – rehabilitacyjne osoby niepełnosprawnej – karetką transportu sanitarnego,
11. Odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
  - a) na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b) w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno – opiekuńczych,,
  - c) na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.

UWAGA!

Odliczeniu nie podlegają te z wyżej wymienionych wydatków, które zostały sfinansowane (dofinansowane)

ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.

Jeżeli wydatki były częściowo finansowane (dofinansowane) z tych funduszy (środków), odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną (dofinansowaną) z tych funduszy (środków) lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

- 5) Prawo do 50 % zniżki przy opłacie paszportowej.
- 6) Zwolnienie od podatku od czynności cywilnoprawnych. Przysługuje osobom zaliczonym do lekkiego stopnia niepełnosprawności w związku ze schorzeniami ruchu, tj. oznaczoną kodem 05-R przyczyną niepełnosprawności. Zwolnienie dotyczy zakupu na własne potrzeby sprzętu rehabilitacyjnego, wózków inwalidzkich, motorowerów, motocykli lub samochodów.
- 7) Legitymacja osoby niepełnosprawnej przysługuje każdemu, kto uzyskał orzeczenie o niepełnosprawności. Legitymację osoby niepełnosprawnej otrzymuje się po upływie 14 dni od odbioru orzeczenia o niepełnosprawności, tj. po jego uprawomocnieniu. W przypadku złożenia odwołania, legitymacje można otrzymać po zakończeniu postępowania odwoławczego. W celu wpisania w legitymacji kodów przyczyny niepełnosprawności należy złożyć wniosek wraz z kopią orzeczenia o niepełnosprawności oraz zdjęciem osoby niepełnosprawnej. W pozostałych przypadkach do wydania legitymacji potrzebna jest kopia orzeczenia oraz zdjęcie osoby niepełnosprawnej.

- 8) Ulgowe bilety do muzeów, kin, ogrodów :zoologicznych, botanicznych.
- 9) Ulgi lub zwolnienia w opłacie klimatycznej w miejscowościach uzdrowiskowych.

Ulgi w publicznym transporcie zbiorowym tj. PKS, PKP

37% zniżki (należy zapłacić 63 % wartości biletu)

- osoba niewidoma, która posiada legitymacje osoby niepełnosprawnej wydaną przez Powiatowy Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności 04-O.
Oznacza to, że posiada orzeczenie o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności, lub orzeczenie wydane przez ZUS, z powodu uszkodzenia narządu wzroku.

78% zniżki (należy zapłacić 22 % wartości biletu) - wyłącznie przy przejazdach z miejsca zamieszkania

lub z miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, placówki opiekuńczo – wychowawczej, placówki oświatowo- wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno – wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno – wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem.

Dokumentem potwierdzającym uprawnienie jest :

- 1) dla młodzieży uczęszczającej do szkoły, albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym jest legitymacja szkolna dla uczniów niepełnosprawnych.
- 2) dla młodzieży nie uczęszczającej do szkoły, albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym jest legitymacja osoby niepełnosprawnej.
- 3) Przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające odpowiednio:
  - a) termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b) potwierdzenie stawienia się na badania, konsultację, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.

Ulga 78 % przysługuje również jednemu z opiekunów dziecka, młodzieży niepełnosprawnej.

Z tytułu zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje:

- 1) zasiłek pielęgnacyjny, ale tylko wtedy gdy w orzeczeniu w punkcie piątym jest zapis, że niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia (np. zapis: przed 16 – tym rokiem życia, przed 18 – tym rokiem życia).
- 2) Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku powyżej 16 – roku życia do ukończenia 24 roku życia.
Wysokość dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wynosi miesięcznie 110 zł. Prawo do dodatku przysługuje pod warunkiem, że na dziecko przysługuje zasiłek rodzinny.
- 3) Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności. Wysokość powyższego dodatku to kwota 113 zł miesięcznie
Prawo do dodatku przysługuje pod warunkiem, że na dziecko przysługuje zasiłek rodzinny.
Wnioski o wyżej wymienione świadczenia wraz z orzeczeniem o niepełnosprawności składa się :
  - Mieszkańcy Miasta Kalisza w Biurze Świadczeń Rodzinnych przy ul. Kościuszki 1A, nr tel: 62 504 97 51,
  - Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego w Gminnych Ośrodkach Pomocy Społecznej lub w Urzędzie Gminy.

- 4) Dodatek mieszkaniowy jako forma pomocy dla osób nie mogących samodzielnie pokrywać wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania. Przysługuje :
  - osobom posiadającym tytuł prawny do lokalu (np. umowa najmu, umowa użyczenia, przydział, akt notarialny, umowa darowizny)
  - spełniającym odpowiednie kryterium dochodowe
  - zamieszkującym lokale o odpowiedniej powierzchni metrażowej, przy czym w przypadku osoby niepełnosprawnej, która porusza się na wózku, albo której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, to wówczas powierzchnia normatywna przypadająca na gospodarstwo domowe zostaje zwiększona o 15 m².

Wnioski o dodatek mieszkaniowy składamy:

Mieszkańcy Miasta Kalisza : Urząd Miejski, Biuro Obsługi Interesanta ul. Kościuszki 1A, nr tel: 62 504 – 97- 47

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego : Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej lub Urząd Gminy.

5) Zasiłek stały

Zasiłek stały przysługuje :

- osobie pełnoletniej samotnie gospodarującej, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, jeżeli jej dochód , jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego w rodzinie.

Wnioski o zasiłek stały należy składać:

Mieszkańcy Miasta Kalisza : Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Kalisz, ul. Graniczna 1A, tel.: 506 161 878,

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego: Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.

6) Renta socjalna

Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej, jeżeli jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18. roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Wnioski o rentę socjalną składa się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Inspektorat Kalisz, ul. Konopnickiej 31, tel. 22 560-16-00.

7) Dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych ,
- kosztów uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- dofinansowania zgodnie z aktualnie realizowanymi programami, na przykład dofinansowanie do kształcenia.

Wnioski w sprawie dofinansowania należy złożyć :

Mieszkańcy Miasta Kalisza : Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Kalisz, ul. Obywatelska 4, nr tel.: 506 162 328.

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego : Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Pl. Św. Józefa 5, nr tel: 62 501 42 95.

8) zwolnienie z opłaty abonamentowej za używanie odbiorników radiowych, telewizyjnych, ale dotyczy to tylko przypadku gdy osoba niepełnosprawna pobiera rentę socjalną, czyli że została przez ZUS uznana za całkowicie niezdolną do pracy. Powyższe zwolnienie jednak nie przysługuje gdy osoba uprawniona pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z co najmniej dwiema osobami, które ukończyły 26 rok życia, nie spełniających warunków do uzyskania tych zwolnień.

W celu skorzystania z tego uprawnienia należy złożyć w placówce poczty oświadczenie o spełnianiu warunków do korzystania z tych zwolnień i przedstawić dokument potwierdzający uprawnienie do tych zwolnień.

9) Prawo do 50 % zniżki przy opłacie paszportowej.

10) Ulgi podatkowe

Odliczenia od dochodu (przychodu) podlegają wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w roku podatkowym przez :

1. podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub
2. podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne (współmałżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, rodzice współmałżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowie) – jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekroczyły określonej kwoty.

Wydatki na cele rehabilitacyjne mogą być przeznaczone na:

1. Adaptację i wyposażanie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
2. Przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
3. Zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego.
4. Zakup wydawnictw i materiałów szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
5. Odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym.

6. Odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo – leczniczych i pielęgniacyjno – opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne.
7. Opłacenie tłumacza migowego.
8. Kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.
9. Leki – w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł, jeżeli lekarz specjalista stwierdził, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo.
10. Odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo – rehabilitacyjne:
  - a) osoby niepełnosprawnej – karetką transportu sanitarnego,
  - b) osoby niepełnosprawnej – również innymi środkami transportu sanitarnego.
11. Odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
  - a) na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b) w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo- leczniczych i pielęgniacyjno – opiekuńczych,
  - c) na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.
12. Opłacenie przewodników osób niewidomych II grupy (umiarkowany stopień niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności 04-O, całkowita niezdolność do pracy).
13. Utrzymanie przez osoby niepełnosprawne II grupy (umiarkowany stopień niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności 04-O, całkowita niezdolność do pracy) .

UWAGA!

Odliczeniu nie podlegają te z wyżej wymienionych wydatków, które zostały sfinansowane (dofinansowane) ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.

Jeżeli wydatki były częściowo finansowane (dofinansowane) z tych funduszy (środków), odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną (dofinansowaną) z tych funduszy (środków) lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

11) Zwolnienie od podatku od czynności cywilnoprawnych. Przysługuje osobom zaliczonym do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności bez względu na rodzaj schorzenia. Zwolnienie dotyczy zakupu na własne potrzeby sprzętu rehabilitacyjnego, wózków inwalidzkich, motorowerów, motocykli lub samochodów.

12) Rehabilitacja w formie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej. Ta forma rehabilitacji przysługuje, jeżeli osoba niepełnosprawna jest niezdolna do pracy i w orzeczeniu ustalającym stopień niepełnosprawności jest wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej. Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej umożliwia rehabilitację społeczną i zawodową w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Warsztaty na terenie Miasta Kalisza:

- 1) WTZ „Miłosierdzie” Kalisz, ul. Żłota 21, tel.: 62 757-17-51 i ul. Graniczna 20, tel.: 62 593-16-00.
- 2) WTZ przy Centrum Księdza Orione, ul. Kościuszki 24, tel. 502-53-50

Warsztaty na terenie Powiatu Kaliskiego:

- 1) WTZ Koźminek, ul. Ciasna 3 a, tel. 62 763-85-51.

13) Karta parkingowa

Karta parkingowa przysługuje, jeżeli w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności we wskazaniach ustalono, że zachodzą przesłanki do uzyskania karty parkingowej. Wniosek o kartę parkingową składa się do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu, ul. Staszica 47A. Do wniosku należy dołączyć jedno zdjęcie dowód uiszczenia opłaty za wydanie karty parkingowej, a do wglądu oryginał prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności (po upływie 14 dni od odbioru orzeczenia o niepełnosprawności).

14) Legitymacja osoby niepełnosprawnej

Legitymacja osoby niepełnosprawnej przysługuje każdemu, kto uzyskał orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Legitymację osoby niepełnosprawnej otrzymuje się po upływie 14 dni od odbioru orzeczenia o niepełnosprawności, tj. po jego uprawomocnieniu. W przypadku złożenia odwołania, legitymacje można otrzymać po zakończeniu postępowania odwoławczego.

W celu wpisania w legitymacji kodów przyczyny niepełnosprawności należy złożyć wniosek wraz z kopią orzeczenia o niepełnosprawności oraz zdjęciem osoby niepełnosprawnej. W pozostałych przypadkach do wydania legitymacji potrzebna jest kopia orzeczenia oraz zdjęcie osoby niepełnosprawnej.

15) Ulgowe bilety do muzeów, kin, ogrodów: zoologicznych, botanicznych.

16) Ulgi lub zwolnienia w opłacie klimatycznej w miejscowościach uzdrowiskowych.

17) Ulgowe bilety do kaliskiego Aquaparku.

18) Ulgi w publicznym transporcie zbiorowym tj. PKS, PKP

37 % zniżki (należy zapłacić 63 % wartości biletu)

- osoba niewidoma, która posiada legitymacje osoby niepełnosprawnej wydaną przez Powiatowy Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności 04-O.

Oznacza to, że posiada orzeczenie o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności, lub orzeczenie wydane przez ZUS, z powodu uszkodzenia narządu wzroku.

78 % zniżki (należy zapłacić 22 % wartości biletu) - wyłącznie przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub z miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, placówki opiekuńczo – wychowawczej, placówki oświatowo- wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno – wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno – wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem.

Dokumentem potwierdzającym uprawnienie jest :

1) dla młodzieży uczęszczającej do szkoły, albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym jest legitymacja szkolna dla uczniów niepełnosprawnych.

2) dla młodzieży nie uczęszczającej do szkoły, albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym jest legitymacja osoby niepełnosprawnej.

3) Przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające odpowiednio:

a) termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym,

b) potwierdzenie stawienia się na badania, konsultację, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.

Ulgą 78 % przysługuje również jednemu z opiekunów dziecka, młodzieży niepełnosprawnej.

19) Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych na wszystkich liniach autobusowych KLA:

- osoby niepełnosprawne uczęszczające do środowiskowych domów samopomocy i warsztatów terapii zajęciowej,
- osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność spowodowana jest chorobami wzroku,
- opiekun lub osoba towarzysząca w podróży osobie uczęszczającej do środowiskowych domów samopomocy i warsztatów terapii zajęciowej,

Dokumenty potwierdzające uprawnienie do ulgi:

- legitymacja osoby niepełnosprawnej potwierdzająca zaliczenie do umiarkowanego stopnia ze symbolem niepełnosprawności 04-O,
- karta elektroniczna wydana na podstawie wymaganych dokumentów, wydawana przez KLA

Z tytułu zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności przysługuje:

- 1) Zasiłek pielęgnacyjny.
- 2) Świadczenie pielęgnacyjne.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce lub ojcu,
- opiekunowi faktycznemu osoby niepełnosprawnej,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny tj. rodzeństwu osoby niepełnosprawnej lub osobie spokrewnionej w drugim lub dalszym stopniu (tj. dziadkowie, pradziadkowie) z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i osoba wymagająca opieki nie ma opiekuna faktycznego i nie została umieszczona w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

Jeżeli wyżej wymienione osoby rezygnują z podjęcia zatrudnienia lub nie podejmują pracy, ze względu na konieczność stałej całodobowej opieki nad osobą niepełnosprawną. Tak więc to świadczenie przysługuje tym, którzy opiekują się osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, przy czym niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 – tego roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne **nie przysługuje, jeżeli:**

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna.
- osoba wymagająca opieki pozostaje w związku małżeńskim, chyba, że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności
- osoba wymagająca opieki przebywa w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu, oraz gdy dziecko wymagające opieki zostało umieszczone w rodzinnym domu dziecka lub rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej.
- członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekun
- na osobę wymagającą opieki inne osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenie pielęgnacyjne przyznawane jest niezależnie od osiągniętych dochodów. Od 01.01.2016r. stanowi kwotę 1300zł. miesięcznie, a od 01.01.2017r. będzie co roku waloryzowane i będzie rosło o procentowy wskaźnik, o jaki zwiększać się będzie minimalne wynagrodzenie za pracę.

3) Specjalny zasiłek opiekuńczy

Specjalny zasiłek opiekuńczy **przysługuje**:

- osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny (tj. krewni w linii prostej np. rodzice, dziadkowie)
- małżonkom, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Jeżeli wyżej wymienione osoby nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje jeżeli łączny dochód rodziny sprawującej opiekę oraz rodziny wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764 zł. Możliwe jest przekroczenie kryterium dochodowego o kwotę 89, 00 zł na osobę, jeżeli specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwał

w poprzednim okresie zasiłkowym i jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 664,00 zł.

Specjalny zasiłek opiekuńczy **nie przysługuje**:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna.
- osoba wymagająca opieki przebywa w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą przez co najmniej 5 dni w tygodniu, oraz gdy osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinnym domu dziecka lub rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej.
- na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Uwaga!

W przypadku zbiegu uprawnień do następujących świadczeń:

- świadczenia rodzicielskiego
- świadczenia pielęgnacyjnego
- specjalnego zasiłku opiekuńczego

przysługuje tylko jedno z tych świadczeń wybrane przez osobę uprawnioną.

- 4) Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku powyżej 16 –roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Wysokość dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wynosi miesięcznie 110 zł. Prawo do dodatku przysługuje pod warunkiem, że na dziecko przysługuje zasiłek rodzinny.

- 5) Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Wysokość powyższego dodatku to kwota 113 zł miesięcznie

Prawo do dodatku przysługuje pod warunkiem, że na dziecko przysługuje zasiłek rodzinny.

- 6) W przypadku samotnego wychowywania dziecka niepełnosprawnego zwiększa się o 80 zł kwota dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka, nie więcej jednak niż o 160 zł. na wszystkie dzieci.

Wnioski o wyżej wymienione świadczenia wraz z orzeczeniem o niepełnosprawności składa się :

- Mieszkańcy Miasta Kalisza w Biurze Świadczeń Rodzinnych przy ul. Kościuszki 1A, nr tel.: 62 504 97 51,
- Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego w Gminnych Ośrodkach Pomocy Społecznej lub w Urzędzie Gminy.

7) Zasilek stały

Zasilek stały przysługuje :

- osobie pełnoletniej samotnie gospodarującej, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego w rodzinie.

Wnioski o zasilek stały należy składać:

Mieszkańcy Miasta Kalisza : Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Kalisz, ul. Graniczna 1A, tel.: 506 161878.

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego: Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.

8) Renta socjalna

Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej, jeżeli jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18. roku życia
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia albo
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Wnioski o rentę socjalną składa się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Inspektorat Kalisz ul. Konopnickiej 31, tel. 22 560-16-00

9) Dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych ,
- kosztów uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowania zgodnie z aktualnie realizowanymi programami, na przykład dofinansowanie do kształcenia.

Wnioski w sprawie dofinansowania należy złożyć :

Mieszkańcy Miasta Kalisza : Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Kalisz, ul. Obywatelska 4, nr tel.: 506 162 328.

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego : Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Pl. Św. Józefa 5, nr tel.: 62 501 42 95.

10) Dodatek mieszkaniowy jako forma pomocy dla osób nie mogących samodzielnie pokrywać wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania. Przysługuje :

- osobom posiadającym tytuł prawny do lokalu (np. umowa najmu, umowa użyczenia, przydział, akt notarialny, umowa darowizny)
- spełniającym odpowiednie kryterium dochodowe
- zamieszkującym lokale o odpowiedniej powierzchni metrażowej, przy czym w przypadku osoby niepełnosprawnej, która porusza się na wózku, albo której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, to wówczas powierzchnia normatywna przypadająca na gospodarstwo domowe zostaje zwiększona o 15 m².

Wnioski o dodatek mieszkaniowy składamy:

Mieszkańcy Miasta Kalisza: Urząd Miejski, Biuro Obsługi Interesanta ul. Kościuszki 1A, nr tel.: 62 504 97 47.

Mieszkańcy Powiatu Kaliskiego: Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej lub Urząd Gminy.

11) Zwolnienie z opłaty abonamentowej za używanie odbiorników radiowych, telewizyjnych. Powyższe zwolnienie jednak nie przysługuje gdy osoba uprawniona pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z co najmniej dwiema osobami, które ukończyły 26 rok życia, nie spełniających warunków do uzyskania tych zwolnień.

W celu skorzystania z tego uprawnienia należy złożyć w placówce poczty oświadczenie o spełnianiu warunków do korzystania z tych zwolnień i przedstawić dokument potwierdzający uprawnienie do tych zwolnień.

12) Prawo do 50 % zniżki przy opłacie paszportowej.

13) Ulgi podatkowe

Odliczenia od dochodu (przychodu) podlegają wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w roku podatkowym przez :

1. podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub
2. podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne (współmałżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, rodzice współmałżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowie – jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekroczyły określonej kwoty.

Wydatki na cele rehabilitacyjne mogą być przeznaczone na:

1. Adaptację i wyposażanie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
2. Przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
3. Zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego.
4. Zakup wydawnictw i materiałów szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
5. Odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym.
6. Odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo – leczniczych i pielęgnacyjno – opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne.
7. Opłacenie tłumacza migowego.
8. Kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.
9. Leki – w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł, jeżeli lekarz specjalista stwierdził, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo.
10. Odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo – rehabilitacyjne:
  - a) osoby niepełnosprawnej – karetką transportu sanitarnego,
  - b) osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do I grupy (znaczny stopień niepełnosprawności, całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji)
11. Odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
  - a) na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b) w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo- leczniczych i pielęgnacyjno – opiekuńczych,,
  - c) na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.
12. Opłacenie przewodników osób niewidomych I grupy (znaczny stopień niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności 04-O, całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji) oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy (znaczny stopień niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności 05- R, całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji)

13. Utrzymanie przez osoby niepełnosprawne I grupy (znaczny stopień niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności 04-O, całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji) .
14. opiekę pielęgniarską w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszenie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych.
15. Używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo – rehabilitacyjne.

UWAGA!

Odliczeniu nie podlegają te z wyżej wymienionych wydatków, które zostały sfinansowane (dofinansowane) ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.

Jeżeli wydatki były częściowo finansowane (dofinansowane) z tych funduszy (środków), odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną (dofinansowaną) z tych funduszy (środków) lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

- 14) Zwolnienie od podatku od czynności cywilnoprawnych. Przysługuje osobom zaliczonym do znacznego stopnia niepełnosprawności bez względu na rodzaj schorzenia. Zwolnienie dotyczy zakupu na własne potrzeby sprzętu rehabilitacyjnego, wózków inwalidzkich, motorowerów, motocykli lub samochodów
- 15) Rehabilitacja w formie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej. Ta forma rehabilitacji przysługuje, jeżeli osoba niepełnosprawna jest niezdolna do pracy i w orzeczeniu ustalającym stopień niepełnosprawności jest wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej. Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej umożliwi rehabilitację społeczną i zawodową w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Warsztaty na terenie Miasta Kalisza:

- WTZ „Miłosierdzie” Kalisz, ul. Złota 21, tel.: 62 757-17-51 i ul. Graniczna 20, tel.: 62 593-16-00.
- WTZ przy Centrum Księdza Orione, ul. Kościuszki 24, tel. 502-53-50

Warsztaty na terenie Powiatu Kaliskiego:

- WTZ Koźminek, ul. Ciasna 3 a, tel. 62 763-85-51.

16) Karta parkingowa

Karta parkingowa przysługuje, jeżeli w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności we wskazaniach ustalono, że zachodzą przesłanki do uzyskania karty parkingowej. Wniosek o kartę parkingową składa się do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu, ul. Staszica 47a. Do wniosku należy dołączyć jedno zdjęcie dowód uiszczenia opłaty za wydanie karty parkingowej, a do wglądu oryginał prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności (po upływie 14 dni od odbioru orzeczenia o niepełnosprawności).

17) Legitymacja osoby niepełnosprawnej

Przysługuje każdemu, kto uzyskał orzeczenie o niepełnosprawności. Legitymację osoby niepełnosprawnej otrzymuje się po upływie 14 dni od odbioru orzeczenia o niepełnosprawności, tj. po jego uprawomocnieniu. W przypadku złożenia odwołania, legitymację można otrzymać po zakończeniu postępowania odwoławczego.

W celu wydania legitymacji osoby niepełnosprawnej należy złożyć odpowiedni wniosek wraz z kopią orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz aktualne zdjęcie osoby niepełnosprawnej.

- 18)** Ulgowe bilety do muzeów, kin, ogrodów : zoologicznych, botanicznych.
19) Ulgi lub zwolnienia w opłacie klimatycznej w miejscowościach uzdrowiskowych.
20) Ulgowe bilety do kaliskiego Aquaparku, a opiekun towarzyszący osobie niepełnosprawnej jest zwolniony z opłaty za wstęp na basen.

21) Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych na wszystkich liniach autobusowych KLA

- osoby zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- osoby niepełnosprawne uczęszczające do środowiskowych domów samopomocy i warsztatów terapii zajęciowej,
- opiekun lub osoba towarzysząca w podróży osobom wymienionym wyżej, przy czym opiekunem lub osobą towarzyszącą może być osoba, która ukończyła 13 rok życia,
- opiekunowie dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do szkół i ośrodków opiekuńczych w dniach nauki (droga powrotna)

22) Ulgi w publicznym transporcie zbiorowym tj. PKS, PKP

37% zniżki (należy zapłacić 63 % wartości biletu)

- osoba niewidoma, która posiada legitymacje osoby niepełnosprawnej wydaną przez Powiatowy Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności 04-O. Oznacza to, że posiada orzeczenie o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności, lub orzeczenie wydane przez ZUS, z powodu uszkodzenia narządu wzroku.

95% zniżki (należy zapłacić 5 % wartości biletu)

- przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży:
osobie niewidomej albo niezdolnej do samodzielnej egzystencji (zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności, pierwszej grupy inwalidzkiej).

93% zniżki (należy zapłacić 7 % wartości biletu), dotyczy przejazdów zwykłych, przejazdy pośpieszne to 51 % zniżki.

- osoba posiadająca orzeczenie zaliczające do znacznego stopnia niepełnosprawności z powodu uszkodzenia narządu wzroku czyli z symbolem przyczyny niepełnosprawności : 04- O

78% zniżki (należy zapłacić 22 % wartości biletu) - wyłącznie przy przejazdach z miejsca zamieszkania lub z miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, placówki opiekuńczo – wychowawczej, placówki oświatowo- wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno – wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno – wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem.

Dokumentem potwierdzającym uprawnienie jest :

1) dla młodzieży uczęszczającej do szkoły, albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym jest legitymacja szkolna dla uczniów niepełnosprawnych.

2) dla młodzieży nie uczęszczającej do szkoły, albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym jest legitymacja osoby niepełnosprawnej.

3) Przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające odpowiednio:

- a) termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym,
- b) potwierdzenie stawienia się na badania, konsultację, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.

Ulga 78 % przysługuje również jednemu z opiekunów dziecka, młodzieży niepełnosprawnej.

49% zniżki (należy zapłacić 51 % wartości biletu)

- każda osoba zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności (niezdolna do samodzielnej egzystencji, pierwsza grupa inwalidzka), ale dotyczy przejazdów zwykłych

37% zniżki (należy zapłacić 63 % wartości biletu)

- każda osoba zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności (niezdolna do samodzielnej egzystencji, pierwsza grupa inwalidzka), dotyczy przejazdów inne niż zwykłe.

ULGI I UPRAWNIENIA PRZYSŁUGUJĄCE PRACODAWCOM

- 1) Comiesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, a w przypadku pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, także osób niepełnosprawnych wykonujących pracę nakładczą.

Uprawnionymi do otrzymania dofinansowania są:

- pracodawcy zatrudniający mniej niż 25 osób w przeliczeniu na pełnym wymiar czasu pracy,
- pracodawcy zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, osiągający wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych ogółem w wysokości co najmniej 6 %,
- pracodawcy prowadząc zakład pracy chronionej.

Kwota dofinansowania:

- 1800 zł - w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- 1125zł - w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- 450 zł - w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Powyższe kwoty zwiększa się o 600 zł. w przypadku ustalenia stopnia niepełnosprawności z tytułu następujących schorzeń: choroby psychiczne, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe, epilepsje oraz w przypadku osób niewidomych.

Wnioski o dofinansowanie składa się :

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, 60-573 Poznań, ul. Lindego 4, tel. 61 66-64-600, strona internetowa: www.pfron.org.pl.

2) Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej.

Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną bezrobotną lub poszukującą pracy niepozostającą w zatrudnieniu lub pozostającą w zatrudnieniu u pracodawcy występującego o zwrot kosztów, z wyjątkiem przypadków, gdy przyczyną powstania niepełnosprawności w okresie zatrudnienia u tego pracodawcy było zawinione przez pracodawcę lub przez pracownika naruszenie przepisów, w tym przepisów prawa pracy, może otrzymać zwrot ze środków PFRON kosztów:

- adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy,
- zakupu i autoryzacji oprogramowanie na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności,
- rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb, o których mowa wyżej.

Wniosek o zwrot kosztów składa się do MOPS Kalisz, ul. Obywatelska 4, lub PCPR Kalisz, Pl. Św. Józefa 5 w zależności od :

- miejsca zarejestrowania osoby niepełnosprawnej jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu- w przypadku gdy zwrot dotyczy tej osoby,
- miejsca zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, miejsce siedziby albo miejsce zamieszkania pracodawcy - w pozostałych przypadkach.

Po złożeniu wniosku zawiera jest umowa, która określa warunki zwrotu kosztów, przy czym nie podlegają zwrotowi koszty poniesione przez pracodawcę przed dniem zawarcia umowy. Ponadto warunkiem uzyskania zwrotu kosztów jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności zatrudnionego pracownika lub w przypadku gdy zatrudnienie osoby niepełnosprawnej nie wymagało przystosowania o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku.

3) Zwolnienie wpłat na PFRON

Pracodawca, który zatrudnia co najmniej 25 pracowników przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest zobowiązany do miesięcznych wpłat na PFRON. Zwolnieni z tych wpłat są:

- pracodawcy osiągający co najmniej 6 % wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne będące jednostkami budżetowymi, zakładami budżetowymi albo gospodarstwami pomocniczymi, instytucje kultury oraz jednostki organizacyjne zajmujące się statutowo ochroną dóbr kultury uznanych za pomnik historii osiągające wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych na poziomie 6 %,
- publiczne i niepubliczne uczelnie, wyższe szkoły zawodowe, publiczne i niepubliczne szkoły, zakłady kształcenia nauczycieli oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i resocjalizacyjne osiągające wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 2%,
- niedziałające w celu osiągnięcia zysku domy pomocy społecznej, hospicja, zakłady opiekuńczo-lecznicze, publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza osób niepełnosprawnych, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka na osobami niepełnosprawnymi.

4) Obniżenie wpłat na PFRON

Wpłaty na PFRON ulegają obniżeniu z tytułu zakupu produkcji lub usługi wytworzonej lub świadczonej przez pracodawcę zatrudniającego, co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, który osiąga wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (z oznaczoną przyczyną niepełnosprawności z kodu: 02-P, 01-U, 04-0, 06-E, 12-C) w wysokości co najmniej 30%. Obniżenie wpłaty przysługuje do wysokości 50 % wpłaty na PFRON, do której jest obowiązany nabywca w danym miesiącu.

W celu obniżenia wpłat na PFRON konieczne jest:

- udokumentowanie zakupu fakturą,
- uregulowanie należności za zakup produkcji lub usługi w terminie określonym w fakturze,
- udokumentowanie przez nabywcę kwoty obniżenia informacją o kwocie obniżenia wystawioną przez sprzedającego w określonym przepisem terminie.

5) Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy.

Zwrot dotyczy miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy oraz szkoleń dla tych pracowników w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika na stanowisku pracy. Wniosek o zwrot kosztów należy kierować do Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za pośrednictwem oddziału Funduszu, właściwego ze względu na siedzibę tego pracodawcy.

6) Zwrot kosztów szkolenia pracownika niepełnosprawnego.

Wniosek o przyznanie zwrotu kosztów szkolenia należy złożyć przed rozpoczęciem projektu szkoleniowego do MOPS Kalisz, PCPR, w zależności od miejsca siedziby pracodawcy.

ULGI I UPRAWNIENIA PRZYSŁUGUJĄCE NIEPEŁNOSPRAWNYM PRACOWNIKOM

1) Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności nie może przekroczyć 7 godzin i 35 godzin tygodniowo. Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych. Powyższe nie dotyczy sytuacji gdy osoba niepełnosprawna jest zatrudniona przy pracach związanych z dozorem, lub gdy na wniosek osoby niepełnosprawnej lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą wyrazi na to zgodę.

2) Osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego osoba niepełnosprawna nabywa po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do jednego ze stopni niepełnosprawności. Za dzień zaliczenia do danego stopnia niepełnosprawności należy uznać datę wydania orzeczenia. Niewykorzystany dodatkowy urlop wypoczynkowy przechodzi na rok następny.

3) Zwolnienie od pracy w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. Osobie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w wymiarze do 21 dni roboczych, nie częściej niż raz w roku. Łączny wymiar dodatkowego urlopu wypoczynkowego i zwolnienia od pracy w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni w roku kalendarzowym. Zwolnienie nie przysługuje osobom skierowanym do sanatorium przez lekarza NFZ, czy też korzystającym z prewencji rentowej ZUS.

4) Zwolnienie od pracy w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli te czynności nie mogą być wykonane poza godzinami pracy. Przysługuje osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Nie ma ustalonego wymiaru liczby dni zwolnienia od pracy, czas zwolnienia zależy od czasu trwania np. badania, zabiegu. Wynagrodzenia za czas zwolnień od pracy, oblicza się jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy.

5) Prawo do dodatkowej przerwy w pracy trwającej 15 minut, jeżeli dobowy wymiar czasu pracy wynosi co najmniej 6 godzin.

WSPARCIE I POMOCE DLA OSÓB PRZEWLEKLE CHORYCH

1. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane przez Ośrodek Pomocy Społecznej dla:

- osoby samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona,
- osoby, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając usługi opiekuńcze określa ich zakres, okres, miejsce świadczenia.

Odpłatność za usługi zależy od dochodu osoby wymagającej opieki lub dochodu na osobę w rodzinie.

2. Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa.

Jest to opieka nad przewlekle i somatycznie chorymi, niezdolnymi do samodzielnej egzystencji, wymagający systematycznej opieki pielęgniarskiej a przebywającymi w domu.

Podstawą do objęcia opieką jest otrzymane skierowanie od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego oraz wypełniona przez lekarza skala Barthel, w której ocena punktowa musi się mieścić w przedziale 0 – 40 pkt.

Świadczenie to jest finansowane przez NFZ.

W Kaliszu usługi powyższe świadczy:

Zakład Pielęgnacyjny – Opiekuńczy „Hanna”

Kalisz, ul. Sukiennicza 5a, tel. 62 767 23 52, kom. 505 472 006

Niepubliczny Zakład Opieki Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki zdrowotnej „Salus”

Kalisz, Zagorzynek 34 tel 62 501 24 34

„Okulus” Klinika Medyczna

Kalisz, ul. Śródmiejska 34, tel. 535 298 084

3. Zakład opiekuńczo – leczniczy.

Zakład opiekuńczo – leczniczy to placówka udzielająca całodobowych, stacjonarnych świadczeń medycznych w zakresie długoterminowej opieki i pielęgnacji, której celem jest przywrócenie osobie chorej możliwie największej sprawności fizycznej i psychicznej.

Opłaty za pobyt w przypadku placówek posiadających kontrakt z NFZ to 70 % dochodu otrzymywanego przez osobę wymagającą opieki.

4. Ośrodki wsparcia.

Jest to dzienna forma pomocy, w ramach której świadczone są różne usługi dostosowane do potrzeb osób korzystających z tej formy pomocy, w tym usługi żywieniowe. Przy ośrodkach wsparcia mogą być prowadzone miejsca całodobowego okresowego pobytu. Zadaniem tych ośrodków jest wsparcie osób sprawujących opiekę nad niesamodzielnymi członkami rodziny, a także wspieranie osób samotnych zapobiegając ich wykluczeniu z życia społecznego.

Ośrodki wsparcia:

Dzienny Dom Pomocy Społecznej

Kalisz, ul. Cegielniana 6, tel. 62 753-57-78

Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan”

Kalisz, ul. Widok 77, tel. 62 766 34 82

Niepubliczny Zakład Opieki Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki zdrowotnej „Salus”

Kalisz, Zagorzynek 34 tel 62 501 24 34

Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie

62-860 Lisków, ul. Twórców Liskowa 3, tel 62 763 40 59

5. Dofinansowanie przez MOPS (dla mieszkańców Miasta Kalisza), PCPR (dla Mieszkańców Powiatu Kaliskiego) do zakupu :

- przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, np. koszty związane z poniesionymi wydatkami na zakup pieluchomajtek, cewników, worków do zbiórki moczu, aparaty słuchowe, materace przeciwodleżynowe.
- sprzętu rehabilitacyjnego np. rowerek stacjonarny, łóżko rehabilitacyjne.

INSTYTUCJE, FUNDACJE, STOWARZYSZENIA

wspierające osoby niepełnosprawne

1. Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży z Cukrzycą
Kalisz, ul. Górnośląska 56 tel., 519 110 207
2. Towarzystwo Dzieci o Niepełnej Sprawności Ruchowej
Kalisz, ul. Szpilowskiego 15, tel. 767-22-35
3. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Autystycznym
Kalisz, ul. Sawickiej 56, tel. 62 764-17-00
4. Polskie Stowarzyszenie Chorych na Hemofilię
Kalisz, ul. Kaszubska 9, tel. 62 767-66-63
5. Kaliskie Towarzystwo Opieki Paliatywnej
Kalisz, ul. Karłowicza 4, tel. 62 760-34-94
6. Kaliskie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane
Kalisz, ul. Nowy Rynek 5, tel. 502-152-907
7. Amazonki. Kaliski Klub
Kalisz, ul. Staszica 28a, tel. 599 72 72
8. Fundacja Na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym” Nowa Nadzieja”
Kalisz, ul. Nowy Świat 13, tel. 62 741-45-58
9. Centrum Wspomagania Rozwoju Dziecka” Papilio”
Kalisz, Al. W. Polskiego 2 a
10. Środowiskowy Dom Samopomocy „ Tulipan”
Kalisz, ul. Widok 77, tel. 62 766 34 82
11. Dom Pomocy Społecznej
Kalisz, ul. Winiarska 26, tel. 62 767-30-16
12. Dzienny Dom Pomocy Społecznej
Kalisz, ul. Cegielniana 6, tel. 62 753-57-78
13. Gminne Towarzystwo Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Liskowie
62-850 Lisków , ul. Ks. W. Blizińskiego 27 , tel. 62- 763 -40-16
14. Wiejskie Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem Łatwiej”
Koźminku,62-840 Koźminek, ul. Kościuszki 7, tel 62 763-85-51
15. Stowarzyszenie Dzieci Specjalnej Troski w Mycielinie,
62-831 Korzeniwe, Kuszyn 43, tel 62 751 76 04
16. Zakład Aktywności Zawodowej „ Swoboda”
62-850 Lisków, Swoboda 1 tel. 62 763 40 33
17. Dom Pomocy Społecznej w Liskowie
62-850 Lisków, ul. Ks. W. Blizińskiego 96, tel. 62 763 48 19,
18. Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie
62-860 Lisków, ul. Twórców Liskowa 3, tel 62 763 40 59

Dla mieszkańców byłego województwa kaliskiego orzeczenia wydają odpowiednio:

Mieszkańcy powiatu:

Pleszewskiego :	63-300 Pleszew, ul. Kazimierza Wielkiego 7A, nr tel.: 062 74 20 161
Jarocińskiego :	63-200 Jarocin, ul. Dworcowa 2, nr tel.: 062 505 45 82
Krotoszyńskiego:	63-700 Krotoszyn, ul. Młyńska 2D/1, nr tel.: 62 722 88 91
Ostrzeszowskiego:	63-500 Ostrzeszów, ul. Zamkowa 17, nr tel.: 062 732 07 55
Kępińskiego:	63-600 Kępno, ul. Sienkiewicza 26, nr tel.: 62 79122 86